

CATALUNYA SOCIAL

Any VI. Núm. 246

■ Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts. ■

30 de gener de 1926

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Camerós, 3 (Passatge Orfeó Català) BARCELONA

APARTAT 273
TELÉF. S. P. 1114

IN MEMORIAM

El Cardenal Mercier

Als setanta cinc anys, després d'una vida donada en absolut a Déu i a la ciència, ha deixat d'existir aquest gran Arquebisbe de Malines, una de les figures més grans de l'Església Romana i una de les figures de més relleu del món.

Poques vegades com en la present pot dir-se que el Cardenal Mercier deixa un buit en el món, buit en la ciència, buit en la pàtria, buit en l'Església, buit en la vida social. Perquè qui no coneix el Cardenal Mercier de l'Institut de Filosofia de Lovània i de la Revista del neoescolasticisme, té notícia del Cardenal Mercier de la "Unió de Malines"; qui no sap de la vida austera i santa d'aquest home extraordinari, sap de la seva grandesa com a patriota i esperit humà durant la invasió del 1914; qui no coneix el pes d'aquest home dins la vida de l'Església, té almenys notícia de la seva popularitat a Europa sencera. Com digué, amb ocasió del cinquantenari de l'Institut Catòlic de París, el Cardenal Luçon, Legat del Papa, el Cardenal Mercier estava aureolat per una triple aureola: la santedat, la saviesa, l'heroisme.

Sant fou el Cardenal Mercier, qui dins les grandeses del càrrec de príncep de l'Església i Primat de Bèlgica, portà sempre una vida modestíssima fins a l'extrem que el seu despatx en el Palau Arquebisbal de Malines era una senzilla sala amb parets blanques, amb mobles blancs i amb les parets plenes de prestatges per a llibres, de fusta blanca senzilla.

Savi fou l'eminent home que acaba de morir. Els seus tractats de filosofia assenyalen una restauració escolàstica a Europa, i durant la seva vida pot dir-se que cap llibre catòlic aparegut a Bèlgica no passava sense un pròleg, unes ratlles de presentació del gran Mercier. I en últim cas, l'Institut de Filosofia Lleó XIII i la restauració de Lovaina després de la guerra serien prou per provar-ho.

Heroi fou el gran purpurat, ja que sabé com-

portar-se amb tota la dignitat que el patriotisme i la justícia li imposaren durant la guerra, a l'ensens que amb un esperit altament cristià per perdonar en el moment escaient aquells mateixos a qui havia sabut resistir oportunament amb tanta de noblesa i amb tanta de fortalesa.

Fins a deu són els llibres de filosofia i psicologia escrits pel Prelat eminent. Tots ells profunds, tots ells erudits, tots ells d'esperit fortament escolàstic enllaçat amb les realitats del moment present. I al seu costat, dels estudis publicats en la *Revue Néo-Scholastique* per ell fundada, n'hi hauria per omplir altres tants volums, que sens dubte seran publicats quan les obres completes d'aquest savi apareguin.

Al costat d'això, el camp de la cultura general fou afressat pel Cardenal en totes les direccions, ja que va formar part d'innombrables Acadèmies i Societats culturals del món sencer, entre les principals la Reial Acadèmia de Bèlgica, l'Acadèmia Romana de Sant Tomàs d'Aquino, etc.

També els estudis socials mereixeren la seva vocació. I aquesta famosa "Unió de Malines", que no és sinó una continuació de la Unió de Friburg d'abans de la guerra, és a dir, un aplec internacional d'homes de tots els països per a l'estudi de les qüestions socials que afecten el món, fou obra seva principalment. Tenia en matèries socials un esperit amplament democràtic i qui sap si les seves doctrines havien estat amplament barrejades en les pròpies fonts en què informà Lleó XIII les seves famoses Encíclics, ja que el Papa i el Cardenal foren grans amics i visqueren una vida intel·lectual amb molts contactes.

I la vida sacerdotal fou l'eix de tot això. Les activitats del Cardenal derivaven totes d'aquella vida fortament d'esperit cristià que vivia; i els seus lluminosos escrits rajaven tots de la font de l'amor cristià amplament brolladora des d'aquell Crist que presidia la seva cambra de treball senzi-

lla i recollida de Malines. Pertanyia a les Congregacions romanes de "Propaganda Fide" i d'"Estudis" i aportava a totes la seva col·laboració efectiva i valuosa.

Fou, a més a més, un gran patriota. Es trobà davant la invasió alemanya, i llavors la seva paraula, el seu gest, la seva ploma es posaren al costat de la justícia sense deixar mai de banda l'esperit de caritat de la Religió de què era Sacerdot, i oblidà les injúries personalment rebudes a l'endemà d'haver-les sofert amb grandesa d'esperit. Qui conegui el gran Mercier com filòsof, sociòleg, patriota, i prou, no coneixerà la gran figura que acaba de traspasar la vida del cos. Per fer-se càrrec de la personalitat del gran desaparegut cal centrar la seva vida en el seu sacerdoci, en la seva missió de príncep de l'Església.

També ell, com el nostre Torras i Bages, morí al cap de poc d'haver dictat un Pastoral que és son testament espiritual. També ell, com el nos-

tre Torras i Bages, sofí una conscient i edificant agonia que li obrí les portes del Cel i que ha estat piadosament seguida per tot el món amb noble afany d'edificació. En ella pot dir-se que s'han concentrat totes les virtuts del Cardenal, ja que ciència, heroisme i pietat s'han trobat admirablement concentrades en aquesta hora suprema de la seva vida.

CATALUNYA SOCIAL, que tan compenetrada es sent amb les doctrines socials i amplament democràtiques, de santa democràcia cristiana, de l'eminent Cardenal, mostra avui públicament el seu dolor i prega a tots els seus amics una pregària per aquesta ànima sencera, íntegrament cristiana, que ha deixat un buit en el món que només pot omplir-se amb l'eficàcia de l'exemple de la seva pròpia vida.

Que Déu misericordiós hagi acollit aquesta ànima tan selecta de la seva Santa Església en els tabernacles de la Glòria!

La ciència i el patriotisme del Cardenal Mercier

Lleó XIII, amb la seva encíclica *Aeterni Patris*, havia excitat les escoles catòliques a l'ensenyament de la filosofia de Sant Tomàs, invitat els bisbes belgues a crear una càtedra amb aquella finalitat i resolent que professés aquella classe el jove pare Mercier.

I l'elecció del pare Mercier fou tan assenyada que amb el temps la càtedra havia devingut tota una Universitat.

Ço que ha realitzat el cardenal Mercier en la Universitat de Lovaina, personalment, i amb els companys professors per ell triats amb gran encert, el mateix Cardenal Mercier ho tenia previst i determinat quan en l'any 1891, en l'assemblea general de catòlics reunida a Malines, deia que es proposava: "De rejevenir al contacte de les ciències noves, estudiades segons llur mètode propi, la filosofia eterna, considerada com la síntesi de totes les ciències físiques, naturals i morals".

Allí a Lovaina és on s'ha format una munió de professors de diferents països, car Lovaina, gràcies a l'obra del cardenal Mercier, ha estat el fogar dels filòsofs catòlics contemporanis.

Esperit obert, el cardenal Mercier considerava que en lloc de tancar els ulls als avenços recents de les ciències experimentals, calia estudiar amb afany aquestes ciències i resoldre les aparents antinòmies entre l'antiga escolàstica i el modern experimentalisme de les ciències físiques i biològiques.

Mai no l'arrabassà el remolí d'orgull que tan sovint deslluïa la personalitat dels filòsofs i comprenent que avui dia, donada l'extensió del camp científic, tan treballat, calia especialitzar-se s'especialitzà dins la Filosofia mateixa, estudiant preferentment la Psicologia, la Criteriologia, la Metafísica, la Lògica i la Filosofia moral. I altres professors, especialitzats en les altres branques filosòfiques, venien així a completar la seva doctrina.

Però el cardenal Mercier, a més d'ésser un savi i d'haver renovat els estudis escolàstics amb una saba de reviscolança, era profundament humà i per això era tan popular; era estimat i venerat per la gent del seu país, des del rei al darrer ciutadà.

Contra els que consideren que la saviesa bo i enlairant l'home el desnacionalitza convertint-lo en una mena de ciutadà del món, el cardenal Mercier era pregonament nacionalista en el sentit de gran patriota (no en el d'home "particularista").

Quan l'ocupació de Bèlgica pels alemanys, en la Guerra dels Quatre Anys, el cardenal Mercier, en mig del silenci forçat dels seus compatriotes i davant les runes — de les quals no es lliurà ni la Universitat de Lovaina — que donaven un aire de tragèdia al seu país, representà la veu de Bèlgica amb la seva obra pastoral, plena de dignitat i de justícia, valent enfront de la força, pietosa pels dissortats que sofrien la persecució i l'escomesa.

I heus aquí com en el cardenal Mercier es resol l'aparent paradoxa entre el nacionalisme sà i l'humanisme, paradoxa aparent que en ell es resol gràcies al seu cervell i al seu cor, car tota la personalitat de Mercier es pot resumir en aquests mots: era un home d'un cervell clar i d'un gran cor; no conegué l'eixutor de la pensa ni la fredor de cor.

Déu Nostre Senyor segurament ja el té en el seu reialme sobrenatural, on el cardenal Mercier té la Visió pura d'Ell i amb Ell està unit, que és precisament ço en què consisteix la vida eterna segons la Filosofia i ço que el cardenal Mercier gaudí — en els límits i amb la relativitat amb què es gaudeix en aquest món — en aquesta vida, ja que la seva intel·ligència es dirigia a la Veritat i en el seu cor regnava l'amor al Bé.

El Cardenal Mercier i els estudis socials

La del Cardenal-Arquebisbe de Malines és una personalitat complexa en el sentit que són molts els aspectes que en poden valorar-se, i tots ells interessants. Fins hi ha hagut diari al qual, per destacar la seva personalitat, se li ha acudit d'explicar-ne les seves toleràncies amb el socialisme (?)

No cal dir com el Cardenal fou filòsof eminent, com actuà de "Defensor civitatis" en el moment oportú per a la seva pàtria, i com mai no deixà el seu caràcter de Prelat ben complet i d'home auster per excel·lència. Amb tants aspectes que al Cardenal cap reconèixer, no cal dir que el de sacerdot destaca per damunt de tots, i que o el Cardenal Mercier és abans que tot un Prelat cristià eminentíssim o no té explicació la seva obra immensa.

Però els estudis socials merescueren de Monseñor Mercier una atenció ben remarcable. I si els seus pensaments sobre el particular es troben escampats en gran nombre de llibres i pastorals, dues obres (una de doctrinal i una altra de pràctica) resumeixen al nostre entendre tota la ideologia de l'insigne home que acaba de morir en la visió de les qüestions nomenades socials. Ens referim, primer que tot, a la Pastoral Collectiva dels Bisbes de Bèlgica publicada en el moment precís de la pujada al Poder del Govern Poulet-Vandervelde, compost de catòlics i socialistes; i a la "Unió internacional d'estudis socials" per la qual va oferir ell mateix el propi Palau Arquebisbal de Malines en senyal d'estimació.

La Pastoral Collectiva té una importància molt gran per tal com s'hi resumeix la posició del Bisbat belga i del Cardenal davant el socialisme. Conté aquesta pastoral un atac rotund i categòric no sols contra la doctrina socialista, sinó també contra l'actuació del socialisme. Precisament perquè els esdeveniments polítics de Bèlgica feren necessària una intel·ligència entre catòlics i socialistes per a la governació de l'Estat (intel·ligència, per altra part, mai refusada enlloc del món pels catòlics sempre que els interessos patriòtics l'han fet precisa), i precisament perquè calia recomanar al poble fidel que veiés amb bons ulls aquella col·laboració dels catòlics amb els socialistes i els donés la deguda col·laboració ciutadana i l'acatament en l'esfera civil, el Cardenal es preocupà que les confusions no poguessin produir-se en el terreny doctrinal. I així, si per una banda afirma que "estima assenyat, en un interès superior de salvació d'ordre públic, de no refusar una prudent confiança a aquells que han acceptat la feina de governar-nos" i que calia "conciliar-se sobre un camp delimitat per un espai de temps curt", per altra banda formula la més enèrgica oposició a tot el contingut doctrinal del socialisme i als procediments de què

aquest es val per encendre la lluita de classes dins la societat.

Amb meravellosa claredat distingeix ço que convé sempre de distingir en aquest aspecte — i que nosaltres tant hem dit i repetit des d'aquestes columnes —: la col·laboració amb els socialistes pot produir-se algunes vegades; la confusió, mai. I a Catalunya precisament, on en el camp polític comptem col·laboracions tan exemplars com la de la Solidaritat Catalana i la de l'Assemblea de Parlamentaris, naturalment que tenim idea d'una i altra cosa i que les distingim perfectament. Gent obcecada i fanàtica ha volgut presentar suara com un document de contacte amb el socialisme aquesta lletra Pastoral del Cardenal Mercier i els altres bisbes belgues, quan posseint una engruna de sentit comú (i no diem ja sentit polític!) hom pot adonar-se de seguida que en la Pastoral es distingeix meravellosament el socialisme doctrinal (fulminantment condemnat, així com l'actuació socialista) i l'oportunitat que, per necessitats del país i de l'ordre públic, es pugui col·laborar amb un partit tan distint i allunyat dels catòlics com el socialista. Com podia ésser d'altra manera per part d'aquell home qui en el seu llibre d'or digué dels socialistes que "enganyen odiosament el poble quan, amb el pretext de pacificar el seu esperit exasperat, fomenten l'antagonisme de classes"?

També la "Unió Internacional d'Estudis socials", dita així mateix "Unió de Malines", determina la posició del Cardenal davant els estudis socials. La necessitat de fomentar aquests estudis entre els catòlics, i la necessitat d'arribar a solucions en mil problemes nous, d'una banda; i el convenciment que són molts els problemes d'aquests que exigeixen solucions internacionals, d'altra, impulsaren el Cardenal, suggerit per Mr. Duthoit, a la creació d'una entitat que fos seguidora d'aquella famosa *Unió de Friburg* que tants de bons serveis havia prestat abans de la guerra. I aquesta Unió no havia d'ésser una Assemblea, sinó un laboratori al qual s'adheriren ja de primer cop homes tan eminents com Lerolle, P. Rutten, Deplooge, etc. Avui és ja una realitat aquesta Unió que cada any celebra les seves sessions i que dona un copiós arsenal d'estudis socials en el sentit cristià de la paraula. Per exemple, tenim al davant les Conclusiones, amb els seus raonaments, de la sessió de la Unió del 1924, sobre el problema dels latifundis, que no poden ésser ni més precises, ni més completes, ni més admirablement fonamentades.

El Cardenal Mercier pot passar a la història dels homes d'idees socials com una figura de primer ordre, encara que molts altres aspectes de la seva personalitat deixin tal vegada un xic més desconegut aquest.

JOSEP M. GICH

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

El triomf del Cardenal Mercier

El Crist, diví escultor d'ànimes, es complau de vegades a oferir a la seva pròpia glòria una obra mestra. "Un cristià és un sant en formació, un sant és un cristià format", el Cardenal Mercier deia, i ell mateix ha donat a l'Església i al món l'espectacle vivent d'un cristià format i perfeccionat, d'un sant acabadíssim i perfecte, manifestant-se en la seva vida i en la seva mort amb tot l'esclat de la glòria. Ara hem vist bé per què en la comunitat cristiana la mort del sant és celebrada com la seva naixença, i fins més que el dol és l'alegria. El qui mor a la terra neix al cel, i l'Església, en el traspàs de l'insigne purpurat de Malines, pot exultar de divina joia més que sanglotar de terrenal pena, perquè ja és per a Ella un tresor adquirit i segellat i etern, aquest nom estimadíssim, pel qual avui s'obren les portes de la celestial immortalitat.

El Cardenal Mercier és una obra mestra del cristianisme. Si em fos permès d'aplicar a persones una imatgeria tan plàstica, gosaria dir que té el valor arquitectònic, prominent i equilibrat d'una gran cúpula, visible de les més grans perspectives, dreta en tots els horitzons. Ha estat donat a la humanitat sencera, a tots els pobles i nacions, de contemplar amb emoció trepidant, la passió cruel del Pastor de Bèlgica, personificant la seva pàtria oprimida i terriblement martiritzada, constituït durant un via-crucis de quatre anys i mig, verb, advocat i pare del seu poble, presoner amb ell, defensant-lo amb zel de pastor i tendror de mare, defensant-lo de cos i ànima, amb valentia solament igualada per la seva serenor, a la faç atònita dels seus jutges i botxins, dels aliats, dels seus enemics, que l'admiraven malgrat ells mateixos, i de la terra sencera, que mira en ell el Protagonista viu del Dret i l'Esperit debatent-se amb la Força brutal en el drama més enorme que amb foc i sang ha escrit la història moderna.

L'exaltació del Cardenal Mercier al cim de l'admiració i veneració humanes, poques vegades tributada en vida amb tan absolut caràcter d'universalitat, perquè poques vegades és atorgada a un home sol la virtut de guanyar-se el cor de tots els homes i totes les races, ja seria per si sola un títol suficient de grandesa, justificatiu de l'esmerç d'un nom i d'una figura. Però en el Primat de Malines les grandeses conviuen i s'acumulen, i fan de la persona que les guanya i sosté totes, un cas prodigiós que solament la gràcia sobrenatural, obrint una mica l'escletxa de l'infinit, explica.

Col·laborador de tres pontífexs, els seus preclars contemporanis, és associat el Cardenal Mercier a l'obra de cadascun, tan harmònicament diversa l'una de l'altra, en tres esferes distintes, de l'activitat cristiana. Si no hagués fet altre servei que col·laborar amb Lleó XIII en la restauració de la filosofia tomista, en la renaixença, centrada a Lovaina, del pensament científic tradicional del catolicisme, i no tingués altre diploma que la professió, promoció i organització d'instituts i càtedres, l'encoratjament i regeneració total dels estudis de les ciències religioses, ja seria digne de la gratitud i el record de la universalitat dels fidels i dels savis. Si no hagués fet

altra cosa que comprendre i ajudar a Pius X en la restauració de la vida litúrgica, en la dignificació del culte, en el reposar tota l'acció pastoral sobre l'adoctrinament dogmàtic i la puresa de la pràctica, en l'unificar per la litúrgia el poble amb el sacerdot, i l'un i l'altre amb el Cap visible del cos místic de Jesús que és l'Església, ja el nom del Cardenal Mercier ompliria de llum perdurable la crònica d'aquest pontificat.

Però oi més d'aquestes dues obres ha omplert de raigs d'argent i porpra, de pau i de passió, els anys tràgics del Papa que, presidint amb els seus dolors la guerra, s'ha guanyat el títol de Papa de la Pau. Benet XV, pastor trastornat per l'horrible carnisseria, que plora, prega i treballa sense descans per cridar a treva i minvar i rescatar les víctimes, té un complement espiritual en el Cardenal Mercier, també el seu gloriós coetani, vindex de la pau i de la justícia, defensor d'un poble pacífic, amb mitjans pacífics, armat sols de la Raó i la Virior cristianes, oposant una fermesa severa, una energia invencible, una caritat heroica a les exaccions d'un despotisme cruel, d'autèntic segell pagà i diabòlic.

La lliçó del Cardenal Mercier és la de la superació de la natura humana intervinguda i sublimada per la llengua de foc de l'Esperit. Tots els qui hagueren el goig de conèixer-lo i veure'l, en parlen enlluernats, amb el fulgor d'haver vist un rostre, una figura, un resplendor més que temporals. Les paraules del doctor Lluís Carreras en altra part d'aquest número copiades, tretes del seu estudi entusiasta, re-compensat per part del Cardenal amb mots de gratitud d'un valor únic, lluen d'aquesta emanació gairebé física, d'un nimbe vivent que era simpatia en l'expressió, gràcia en el gest, serenor de cel als ulls i que es resolía en alta majestat de tota la persona.

A la gent de la nostra terra, la vida i la mort del Cardenal Mercier han d'ésser tema de pensaments d'elevació. El doctor Carreras fa notar prou les semblances que en més d'un punt acostaren l'Arquebisbe de Malines i el Bisbe de Vich, doctor Torras i Bages, especialment la intensitat del ministeri pastoral, amb profunda consciència en un i altre sentida, palesada en un i altre en l'al·ligonament incessant del poble a ells confiat per ministeri de Crist (*Pro Christo legatione fungimur*, feia escriure aquest a la porta del palau vigatà; *Apostolus Jesu Christi* és la divisa prelacial del pastor mechlinsiense) pel mitjà de lletres, ensenyances de mestre i d'apòstol, brollant sense treva d'un mateix ardor patern, d'un mateix foc de Veritat i palesada també, en el zel per la restauració litúrgica, la comprensió decidida de les reformes purificadores de Pius X. La mort del Cardenal ha acostat encara més aquesta semblança amb dos trets d'afinitat remarcable: ell dictava també abans de morir una pastoral de comiat, i segons els telegrams expliquen, finà amb el braç en l'aire — igual que el doctor Torras — iniciant la benedicció postrera, inacabada...

Hi han encara dos signes que ens l'acosten. L'imperatiu cristià de l'amor patri, proclamat en la seva Lletra més famosa *Patriotisme et endurance*, circu-

lada clandestinament pel Nadal de 1914 i perseguida i confiscada pels ministres del Déu-Estat, per aquells idòlatres del príncep paganitzat, en el nom de Kaiser del qual era viva la radical filològica i filosòfica de Cèsar: "La religion du Christ fait du patriotisme une loi; il n'y a point de parfait chrétien qui ne soit un parfait patriote".

Altres signes és la data de la seva mort. Ell ha estat cridat a la seva pàtria definitiva el dia 23 de gener, que ha d'ésser per la nostra terra una efemèride il·lustre. És el dia de la naixença a vida eterna del qui fou, es pot ben dir també, Pastor i Doctor gloriós a la nostra terra i llum de l'Església, seny ordinador del Dret Sagrat, mestre del Dret i estel de ciència moral i de ciència jurídica, civil i canònica, d'aquell Sant Ramon de Penyafort, figura també

universal de l'Església doscentista, amic també i col·laborador del seu pontífex, de Gregori IX, amic i col·laborador del mateix Sant Tomàs d'Aquino, glorificat a fora, i ai! massa oblidat dels seus ingrats paisans que tantíssim al seu ofici de patró advocat contra les injustícies del temps haurien de recórrer. Si el clam dels pobles cristians i la sobrenatural confirmació porten un dia l'august nom del Cardenal Desideri Mercier, Arquebisbe de Malines, a l'honor màxim dels altars, que ben guanyat sembla per l'esclat triomfal dels seus mèrits singularíssims, una mateixa data unirà la glorificació d'aquests dos barons sereníssims, pares espirituals de llurs respectives nacions.

R. RUCABADO

Una lletra del Cardenal Mercier

Ens honorem i complavem reproduint en son text autèntic, seguit de versió catalana, la lletra que el venerable príncep de l'Església que acaba de finir, va escriure el juny de l'any passat al nostre amic dilectíssim el Reverend Dr. Lluís Carreras, prev. acusant-li rebuda i remerciant-li l'opuscle que conté l'estudi titulat *La ejemplaridad pastoral del Cardenal Mercier*, pertanyent a l'*Anuario Eclesiástico* que edita la casa Subirana, de l'any 1925. La bonhomia i la gràcia omplen aquest preciós document epistolar en el qual l'il·lustre autor declara testimoni honrosíssim per a l'il·lustre sacerdot català, que segurament jamai ningú no ha posat tanta simpatia en l'anàlisi de la seva obra docent i episcopal, frase que judica l'altíssim valor del treball del car amic, del qual donem en altre lloc d'aquest mateix número alguns dels més significatius fragments, mostra del retrat insuperable que una ploma nostra ha fet del baró que personifica una de les glòries més extraordinàries de l'Església catòlica en l'actual segle.

Archevêché de Malines

le 30 juin 1925

Cher Monsieur l'Abbé,

Par suite d'un concours extraordinaire de circonstances fâcheuses, que je regrette beaucoup, il s'est fait que les brochures gracieusement envoyées par vous à la date du 17 mai "*La Ejemplaridad Pastoral del Cardenal Mercier*" ne sont tombées sous mes yeux qu'aujourd'hui.

Je suis allé à Rome en pèlerinage pendant la seconde quinzaine de mai et ne suis rentré à Malines que vers la mi-juin. J'ai trouvé ici à mon retour un arriéré considérable de correspondances, parmi lesquelles s'étaient glissés et sont demeurés inaperçus vos précieux hommages d'auteur.

Bref, aujourd'hui seulement, j'ai passé une heure sous le charme de votre compagnie. Personne, je crois, n'a jamais mis autant de sympathie à l'analyse du travail que j'ai pu fournir dans ma carrière professorale et au cours de mon épiscopat.

Je vous remercie de tout cœur de ce témoignage d'affectueuse estime que vous voulez bien m'accorder.

Il manque toutefois à la fin de votre biographie un avertissement au lecteur. Il eut fallu lui dire, ne fut-ce que sous forme de "nota bene", que votre bienveillance vous a fait regarder seulement un aspect de la médaille et que d'autres, mieux informés que l'auteur, pourraient et devraient en faire regarder le revers.

Quoi qu'il en soit, je ne veux envisager que votre bon cœur; je vous pardonne donc la lacune de votre travail et vous offre l'assurance de mes sentiments dévoués et reconnaissants.

† D. J. Card. Mercier, Arch. de Malines

Archevêché de Malines

30 juin 1925

Estimat senyor i capellà:

Per causa d'un nombre extraordinari de circumstàncies enutjoses, que em dolen molt, s'ha esdevingut que els opuscles gentilmente enviats per vós en data 17 maig: "*La Ejemplaridad Pastoral del Cardenal Mercier*" no han vingut als meus ulls sinó el dia d'avui.

Vaig anar a Roma en pelegrinació durant la segona quinzena de maig, i fins a meitat de juny no he tornat a Malines. He trobat aquí, a la meua arribada, un feix considerable de correspondència endarrerida, i amb ella s'hi havien barrejat, romanent-hi inadvertits, els vostres preciosos homenatges d'auteur.

Doncs bé, solament avui he pogut passar una hora en l'encís de la vostra companyia. Ningú fins ara, jo crec, no ha posat mai tanta simpatia en l'anàlisi del treball que jo he pogut fer en la meua carrera professoral i en el decurs del meu episcopat.

Us agraeixo de tot cor aquest testimoni d'afectuosa estimació que us digneu concedir-me. Manca, no obstant, al final de la vostra biografia una advertència al lector. Calia dir-li, encara que fos en forma de "nota bene", que la benevolença vostra us ha fet esguardar solament un aspecte de la medalla i que altres, millor informats que l'autor, podrien i deurien fer esguardar el revers.

Segui com vulgui, no vull jo mirar altra cosa que el vostre bon cor; us perdono, doncs, el buit que hi ha en el vostre treball, i us oferec l'assegurança del meu sentiment afectuós i reconegut.

Signat † D. J. Card. Mercier, Arq. de Malines

Aquest número ha passat per la censura governativa

A propòsit de la mort del Cardenal Mercier

El Cardenal Mercier ha estat lloat arreu del món. Es natural i lògic que lloem una de les figures més preeminents de l'Església catòlica, però seria més eficaç que imitéssim el seu exemple.

El Cardenal Mercier havia disposat que un estol de sacerdots es posés al davant del moviment social catòlic. La qual cosa vol dir que l'eminent Prelat donava una gran importància a les obres de caràcter social.

Voleu dir-me quines organitzacions existeixen a Barcelona que tinguin una gran influència social? Voleu dir-me també què fan a favor del poble els catòlics que gaudeixen d'una brillant posició social? Certament que en podem esmentar uns quants noms, però molt pocs. La gran majoria romanen tancats dins llur torre de vori.

Fa pocs dies em varen preguntar quines organitzacions de caràcter obrer existien a Barcelona: i, vaig haver de respondre dolorosament: cap.

En una ciutat on existeixen masses formidables d'obers, no es fa quasi res per aconseguir la cristianització del poble.

Les poques entitats que existeixen volen espiritualitzar el poble jugant a fútbol i fent comèdia.

Nosaltres patim de deliri de grandeses. La dèria de la majoria de les entitats consisteix a nomenar per als càrrecs directius una mena de senyors molt decoratius i molt il·lustres, que únicament serveixen per a lluir medalles i condecoracions. En totes les juntes trobarem una parada de gent il·lustre, que creuen que el problema social es soluciona reunint-se a l'entorn d'una taula i fent moure capriciosament les masses obreres com les figures damunt un tauler.

Cada vegada que s'ha intentat de donar una organització i una estructura moderna a les masses amorfes, el primer que han fet els elements directius ha estat demanar diners als patrons. Alguns, dels que han respost han cregut que mostrant-se generosos amb les organitzacions obreres podrien fàcilment dominar-les.

Recordo que una vegada em deia un patró, arborat d'una gran indignació: No sap el que em passa? Els meus obrers que pertanyen a un sindicat catòlic em volen declarar la vaga!

La indignació d'aquell patró em va fer somriure. Segons l'ideari de molts patrons, un obrer catòlic no pot protestar mai encara que es cometi amb ell una injustícia.

Com voleu que els obrers s'agrupin al vostre entorn, si creieu que han de resignar-se a sofrir el jou tirànic d'alguns patrons! L'obrer catòlic té dret, igualment que els altres obrers, a lluitar per aconseguir el triomf de les reivindicacions basades en la raó i en la justícia.

Els obrers catòlics no són figures de guix, sinó homes de carn i ossos que han de satisfer les necessitats de la vida.

Hem de tenir valor de combatre l'explotació,

i de blasmar durament els patrons que no remuneren bé el treball, baldament contribueixin a mantenir les nostres obres.

Hem callat i el silenci ens ha fet molt de mal, perquè el poble ha cregut que emparàvem aquells que obliden els valors substancials del cristianisme quan actuen en el món agitat dels negocis.

La nostra missió és d'unir i agermanar; però no podem permetre de cap manera els abusos del capitalisme.

En les nostres mans ha de brillar l'espasa refulgent de la justícia. Els que no estimen el poble, no poden ésser amics nostres.

El nostre catolicisme porta frac i guants blancs. Són molts els que creuen que és suficient anomenar-se catòlic per ésser un bon creient. En públic encenen un ciri a l'altar de Déu, i en privat cremen encens a honor de Mahoma. El catolicisme no els ha passat de l'epidermis, no poden servir a dos senyors. O bé som catòlics amb totes les conseqüències, foragitant del nostre pit les passions abjectes, o bé hem de tenir la franquesa de proclamar que la moralitat es per als pobres.

Si no som sincers i no som purs, el poble no vindrà amb nosaltres.

Si parlem amb el cor a la mà i sou sincers, seureu combatuts; però tingueu la seguretat que les vostres paraules no es perdran en la buidor de l'espai.

La paraula que brolla de l'esperit, porta la vida a les entranyes, i quan penetra per les nostres oïdes omple de llum el nostre pit. La bona paraula és com la llavor volandera; sempre troba una mica de terra on poder germinar.

Cridem ben fort, baldament s'enugin els homes porucs. Que les nostres paraules siguin vibrants com dards brunzents.

El quietisme actual passarà. Vindrà un dia que veurem desplegada sota el nostre cel la bandera del comunisme. Serem forts per aturar l'allau comunista? Tindrem autoritat per a dir al poble: Veniu amb nosaltres, si us voleu salvar!

Deixondu-vos, catòlics i treieu-vos les tenebres dels ulls. Treballem arborant la bandera de la sinceritat!

No sigueu porucs. El Cardenal Mercier donà al món un gran exemple de fortitud.

Tenia l'enemic dintre casa i no obstant assenyalà al poble, en mig de les tenebres de la lluita, el veritable camí. No el varen esporuguir ni les espases ni els fusells occidors de l'enemic. Oh! quin gest més noble! En els seus ulls brillava encara la flama de la joventut!

Serveixi'ns d'exemple la vida heroica i santa del gran Prelat que abans de morir va somriure beatíficament perquè va veure obertes les portes de la glòria!

El Cardenal Mercier coneixia el camí del Pallau on els reis el rebien amb una gran cordialitat;

però coneixia també els camins que menen a la llar humil dels que sofreixen i treballen. No roman a les altures, voltat de núvols, com un déu olímpic, sinó que sabia davallar fins aquells que amb llàgrimes i dolors es pasten el pa.

Fem nosaltres el mateix, germans. Escoltem els clams dels que sofreixen i portem a la llar dels pobres una mica de consol i de claror.

J. CIVERA I SORMANI

DE BELGICA

La posta del sol...

Talment com la majestuosa davallada del sol en una clara tarda hivernenca, ha estat la malaltia i conseqüent mort d'aqueix sol moral que era el Cardenal Mercier.

Començà la malaltia per una senzilla indisposició de ventre; es complicà i agreujà insensiblement, i com el sol abans d'enfonsar-se en la immensitat del mar, el venerable malalt restà com en expectació, entre la vida i la mort, despatxant els seus afers, redactant, en sentir-se morir, serenament, el seu testament espiritual i oferint-se a última hora en holocauste a Déu pel seu venerat Pius XI, pels seus estimats diocesans, pels seus caríssims seminaristes, per la seva aimada pàtria, per les Esglésies dissidents que ell menava cap a Roma...

L'expectació de la seva propera mort ha donat al Cardenal Mercier un prestigi semblant al que gaudí en el seu traspàs exemplaríssim aquell gran bisbe que fou Torras i Bages, que tants punts de contacte tingué en vida i en mort amb el que tant l'admirava i volia, l'ara difunt Arquebisbe de Malines.

Les dues morts són comparables amb les dels grans Patriarques de l'Antiga Llei, a la posta majestuosa del sol quan tota la naturalesa apareix també en expectació i es cobreix de dol no bé la posta de l'astre-rei és consumada.

Aquesta expectació per la vida del Cardenal Mercier, en alarmant davallada, ha estat verament mundial. Grans, mitjans i petits, gent de tota mena, han seguit amb angoixa aquesta posta solemnia que Déu s'ha complagut a prolongar per tal que tothom del món gaudís d'un tan espiritualment magnífic espectacle.

Perquè ho ha estat de magnífica aquesta visió d'un home sapientíssim, enlairat pels seus mèrits i virtuts al cim de la glòria més sòlida que en aquesta vida es pot assolir, davallar tranquil·lament, serenament, nobilíssimament, al sepulcre obert als seus peus, sense un moment de defallença, sense un gest d'impaciència, sense una queixa de dolor, sense retre a la humana feblesa ni el més petit i natural homenatge.

Quins dies més magnets pel gran Cardenal Mercier aquests últims dies de la seva vida!

Tot quant a la humanitat vivent hi ha de més bo, de més august, de més poderós, de més representatiu, de més fecund, de més accional i de més influència en tots els camps de la social activitat, ha tingut tots aquests dies fits els ulls a la clínica de Brusselles on, sobre un modest llit de ferro, s'anava fonent la vida del gran Cardenal belga.

Des del Pare Sant en primer lloc — que bé pot dir-se que ha vetllat dia i nit amb esperit amantent la malaltia del seu eminentíssim amic i conseller fidelíssim, — fins el més humil llegidor de diaris, han seguit pas a pas els incidents de la malaltia i s'han sentit afectats per la mort d'aquest Príncep de l'Església i pròcer de la seva pàtria nadiua i de tots els estaments socials.

Tothom s'ha vist o sentit representat en la persona morent del Cardenal Mercier.

Com si fos un poder internacional (i en certa manera fa anys que ho era i l'exercia el poder de la seva virtut, de la seva ciència i dels seus alts magisteris), no hi ha hagut govern que no s'interessés oficialment i particularment per la salut del Cardenal Mercier, i no hagi tramès en aqueixa ocasió de la seva mort el testimoni del seu condol a l'Església belga i al govern de Bèlgica.

Els reis d'aquella simpàtica nació acudiren personalment a visitar el malalt il·lustre en la humil cambra, i fou el mateix Nunci de Sa Santedat qui ajudà a bé morir el Cardenal Mercier i li tancà piadosament els ulls, ja cecs a la llum del dia...

Les Agències de notícies, els corresponsals de tota mena de publicacions, tota la premsa mundial, han donat compte, hora per hora, de l'estat de l'august pacient, i, en morir, li han dedicat uns sens fi d'escrits omplint-lo de merescuts elogis.

El Cardenal Mercier ha mort com un sant, *coram populo*, davant de tot el món.

I de totes les parts del món plouen encara telegrams de condol a Brusselles i a Malines, i també a Roma, per aqueixa mort, que en Déu esperem que serà tan profitosa com la mateixa crida...

Les noves que es van rebent de l'enterrament del Cardenal Mercier donen a l'acte les proporcions d'un dol universal. Solament les morts dels Pares Sants causen al món semblants efectes.

El poble belga, que per tal de visitar el cadàver del gran mort en la seva cambra mortuòria, o capella ardent, promogué aqueixos dies, involuntàriament, greus conflictes d'ordre públic, ha pres tanta part en l'enterrament com els reis, el govern, les autoritats i totes les aristocràcies del país.

A aquest enterrament s'hi han fet representar tots els governants del món civilitzat i tot quant val o representa quelcom en les nacions cristianes.

També ens hi hem associat nosaltres, enviant a Malines un telegrama d'adhesió i de condol fervent i sentidíssim.

R. I. P. A.

Significació apologètica del Cardenal Mercier ⁽¹⁾

La missió pastoral

L'eminència pastoral del Cardenal Mercier és el punt de convergència de tota la seva acció exemplar, el ritme íntim de la seva obra, l'esperit evangèlic de la seva influència essencialment sacerdotal. Jo no sé pas cap altre home d'Església en qui els elements naturals i sobrenaturals de la seva personalitat i les circumstàncies mateixes de l'exercici del seu ministeri l'hagin portat a una realitat tan opulenta i contínua, propícia al desenrotllament i a la manifestació de les més egrègies qualitats, a ésser autor dels fets més conspicus en una tan vasta amplitud i transcendència dels més alts interessos de l'esperit i de la humanitat. I al mateix temps no és aventurat afirmar que difícilment un altre home ha correspost tan fidelment, tan formidablement, a la missió providencial, que regia els destins de la seva vida, amb semblant efusió d'energia i tan lúcida visió de les realitats i de l'ideal sacerdotal amb què devia ell tractar-les, superar-les i dirigir-les. Esperit robust, de comprensió fonda i de voluntat ràpida i tenaç, jamai no ha vacil·lat a assumir la càrrega que se li imposés; però sempre amb igual coherència de propòsit, amb unitat íntima d'ideal, ha orientat la seva obra, en cada moment, al fi del seu apostolat, apostolat del saber en els seus primers temps, apostolat d'edificació pastoral en la seva definitiva i culminant missió. *Apostolus Jesuchristi*, es va definir a si mateix en escollir la seva divisa episcopal; apòstol de Jesucrist va ésser sempre, àdhuc en les hores remotes del seu ministeri científic, exemplar per la fermesa de pura investigació de la veritat racional.

La seva orientació

Definint el seu mètode i el seu esperit no dubta a proclamar aquesta ferma orientació d'universalitat i harmonia: "He après en l'escola de Sant Pau, que l'apòstol ha de pendre's interès per tot ço que és veritable, per tot ço que és honorable, per tot el que és just, per tot el que és pur, per tot el que mereix ésser amat o respectat, per tot ço que és bo o digne de lloança". Tal orientació, que bé coneixem en nostre país per ésser tan balmesiana i pels desastrosos resultats de no haver-la seguit a temps, apareix més bella, perquè ha estat militant en un esforç perseverant de realització. Aquesta apetència de comprensió i harmonia no ha estat un ideal especulatiu i teoritzant, ha estat servida per una visió clara de les realitats i per una acció apostòlica admirable. Del Cardenal Mercier tal volta la cosa més exemplar no és la doctrina ni les orientacions amb tot i ésser altes i sentides. El seu ímpetu reflexiu i estimulanti, la seva eficàcia comunicativa, el seu optimisme actiu, són encara més alligonadors. Al servei del seu ideal apostòlic ha posat la seva enorme capacitat realitzadora amb una plenitud sorprenent. El Cardenal és sobretot un educador d'ànimes, un creador de realitats. El seu pensament és acció, la seva visió es caracteritza de seguida en fet palpitant. Amb la seva paraula viva-

císsima, amb el seu estil fulgurant, amb la seva efusió penetradora, la seva idea es torna moviment ràpid i ferm. Hi ha en el seu esperit un dinamisme essencial, que no li consent la quietud especulativa, ni l'exposició desinteressada del pensament. Les seves idees són idees forces, portades per si mateixes a l'expansió i a la comunicació assimiladora. *Contemplata tradere* és la llei interna del seu pregon pensar; ésser *factor verbi* és la seva modalitat apostòlica de realitzar el pensament. El caràcter comprensiu de la nostra fe és per a ell no una simple condició d'integralitat apologètica, sinó una potència energètica, d'imperi vivent, de fecunditat a produir ànimes renovellades per la veritat. Una paraula típica representa sempre els escriptors de semblant tremp. Per a Newman, en el seu psicologisme religiós, *realitzar* l'esperit és el tema indefectible; Ollé-Laprune, portat del seu experimentalisme íntim, es delecta a *interioritzar*, en els fons de la consciència, l'humanisme místic; el Bisbe Torras i Bages, prototipus d'espiritual equilibri en la plenitud més assonada, ama el *ritme* en tota cosa; per al dinamisme creador del Cardenal Mercier, *vivent* és l'adjectivació repetida, sobreabundant, tota saborosa, del seu lèxic fort i vivaç.

Govern pastoral

La diòcesi malinense oferia un espectacle excepcional de vitalitat, apologia pràctica de com el catolicisme en plenitud és l'única forma de civilització espiritual, la força decisiva de l'elevació humana en mig dels més difícils problemes contemporanis.

Si quelcom podia faltar per a comprovar-ho, la prova de la guerra oferí el seu argument definitiu. Bèlgica es va salvar de la catàstrofe més crua d'aquells anys entre els pobles belligerants, perquè el Cardenal va ésser la seva encarnació vivent. I el Cardenal va realitzar el miracle senzillament perquè *pro Christo legatione fungitur*. El seu govern pastoral culminà llavors en totes les seves excel·lències fins a l'heroïcitat. El seu patriotisme va ésser una forma espontània del seu caràcter episcopal, renovació del *Defensor civitatis* de la tradicional romanitat. La doctrina sobre les potestats legítimes va ésser sostinguda amb accent martirial, que romandrà perenne en les pastorals, i sobretot en els diàlegs amb l'invasor, sublimat de l'esperit cristià; el dret i la justícia foren vindicats amb la suprema visió del senyoriu diví, que és el seu fonament etern; la independència i la llibertat de l'Església foren defensades amb heroica grandesa, digna de les lluites pontificals contra l'Imperi, exemple altíssim, capaç de confondre tota falsa prudència davant els excessos del poder civil, que sense esperar hores tan serioses no deixa d'avançar per tot arreu vers el domini del Santuari. Quan ja l'invasor liagué apurat tot recurs de

(1) Fragments traduïts del notabilíssim opuscle *La Ejemplaridad Pastoral del Cardenal Mercier*, àuria semblança biogràfica de l'immortal Prelat dels belgues, de la qual parlem en altres llocs d'aquest número.

dures habilitats; i la persecució contra la clerecia, principalment per les seves predicacions, arribà al paroxisme, la fèrria autocràcia alemanya que havia ja entrevist el castell que havia d'ésser presó de l'Arquebisbe de Malines, s'espantà davant el gest simplicíssim del Cardenal, que apel·là al seu caràcter de Príncep de la seva clerecia, per a assumir personalment totes les responsabilitats dels seus cooperadors.

Impressió personal

Ço que d'ell no pot comunicar la ploma d'altri, és la seva unció sentidíssima i vivent de Pastor, que parla amb autoritat i sap tots els camins d'eficàcia per a penetrar en les ànimes. Per a comprendre'l, és necessari escoltar-lo quan es posa en comunicació cordial amb la seva clerecia i el seu poble. El seu dir és tan entranyable, tan penetrant la seva veu, que difícilment una efusió espontània de la ment i del cor pot abastar major elevació i vivacitat. Un alè poderós de l'esperit i de la veu endinsa el seu pen-

sament i la seva emoció en el cor de tothom; la seva plenitud espiritual resplendeix del fulgor de la ment i de l'encesa de caritat apostòlica. Quina paraula, Déu meu! Quina visió d'autoritat palpitant! Quina llum de dolcesa i gravetat! Tal és la seva definició: una encesa de claror; llum, la seva figura, la seva paraula, la seva unció. D'ell ha dit hom que passant pel carrer, fins en dia de sol, deixa un rastre de claror. Tal és l'esplendor seva: claredat de porpra a l'exterior, en els seus vestits i en la seva faç colorida i refulgent, claredat de porpra en el seu esperit august, claredat de porpra en la seva parla robusta i dolça, insinuant i vibradora, capaç d'omplir la terra de llum divina. Sols l'emoció, sense alè, de la multitud que l'escolta, tota il·luminada del seu fulgor radiant, pot donar la mesura translúcida del misteri de llum que es realitza en l'esperit dels seus oients, aquest gran misteri de la llum cristiana, que el Prímat de Bèlgica ha fet brillar superiorment a la seva Diòcesi de Malines, i que ha il·luminat amb la seva apacible i eficaç resplendor la societat contemporània.

LLUÍS CARRERAS, Prev.

Entreviu amb el Cardenal Mercier

L'illustre publiciste Severí Aznar celebrà, l'any darrer, una entrevista amb el gran Cardenal la mort del qual avui plora tot el món catòlic.

La reacció contra la justícia social

—S'observa, li digué l'alludit publicista, una estranya reacció contra la política social protectora del treball, un poc de menyspreu pels estudis socials, una fredor inquietant sobre tota mena d'organització obrera. La prova que aquest fenomen no és exclusiu d'Espanya és la Conferència Internacional de Praga, i que en rigor no és altra cosa que un crit d'alarma contra aquesta reacció i una invitació a les grans organitzacions socials, qualsevulla que sigui llur color, i a totes les forces morals del món per a unir-se en defensa del sentit de la justícia social amenaçadora.

En alguns països, aquestes preocupacions, pel que es refereix a les classes obreres, es van convertint en una professió, en una gestió acaparada pel socialisme i el comunisme. Creu Sa Eminència justificada aquesta despreocupació per part dels catòlics? La creu una equivocació o un perill?

Sa Eminència contestà així a aquestes preguntes: —Jo no noto aquí aquesta reacció, almenys amb caràcter greu. Tal volta va la reforma social, i àdhuc l'organització, amb més lentitud del que convindria; però l'explicació està, no en què no es dona importància a aquests problemes, sinó en què, després de la guerra, el retorn a l'organització, el mateix entre els socialistes que entre els demòcrates cristians, fou una mica artificiosa. L'Estat forçà els obrers a formar part d'una organització perquè únicament a través d'ella podien rebre els auxilis de l'atur for-

ços. Molts obrers que únicament per aquest motiu entraren al sindicat, en acabar-se els auxilis se'n van sortir. I si per això ha minvat el nombre dels nostres sindicats, minva encara més el dels socialistes. També cal tenir en compte que les classes obreres, en general, viuen avui millor que les classes mitges, i aquest relatiu benestar els farà sentir amb menys vehemència la necessitat i la urgència de les organitzacions obreres i de les lleis protectores del treball.

Quant a deixar aquestes preocupacions de tutela i de franca defensa dels legítims interessos de les classes populars com un monopoli de socialistes i comunistes, no sols crec que seria pels catòlics una greu equivocació gràvida de conseqüències inesperadament perilloses, sinó mancar a grans deures. Si el que necessiten i demanen és just, a ningú no podem cedir en nostre esforç per la justícia. Havem de procurar-la perquè és una virtut social necessària i per estímuls de caritat. No podem oblidar tampoc els nostres deures envers la societat, la pau i l'ordre de la qual poden dependre de la nostra abstenció. Li asseguro que a Bèlgica no abandonem aquests grans deures, i jo, en la meua Diòcesi, no ho consentiria. Perquè es captiguin de les organitzacions obreres, tinc set sacerdots, dos per a les classes mitges, i altres per a les classes agràries i altres per a les obres de joventut. I aquests sacerdots, que no tenen altres ocupacions en la meua Diòcesi, fan una tasca admirable i són els meus grans missioners i m'ajuden a complir la meua greu missió de Pastor.

I així tinc el conhort de creure que tots els catòlics, amb rares excepcions, són aquí demòcrates cristians, que mostren per les obres socials molt més interès que els liberals, que més influïts pel medi social de la riquesa, de la indústria i de la banca, senten menys, i d'altra manera menys democràtica,

l'interès dels humils. Coneixeu ja l'organització obreira, en la qual treballa amb tant d'èxit el P. Rutten, i coneixeu el Boerhenbond i les organitzacions de joventut del canonge Brohée i de l'abat Piccard, que estan preparant generacions més profundament cristianes i més fortes que la nostra.

El perill del comunisme

El nostre amic preguntà al gran Cardenal si els catòlics resistirien el comunisme.

—Oh!, respongué, no sóc profeta. Humanament, la situació és inquietant; des del punt de vista sobrenatural, estic tranquil: No es pot assegurar la immunitat d'un individu ni la d'un poble, ni la de molts pobles, però *portae inferi non praevalerunt*, i d'aquestes grans inundacions, encara que arribin a ésser tràgiques realitats, sortiria triomfant el catolicisme, com ha sortit d'altres perills no menys importants.

Pel que es refereix a Bèlgica, el comunisme no m'inquieta per ara. Les nostres joventuts cada dia són més pregonament catòliques i senten l'esperit de proselitisme com els primers cristians. L'esdevenidor promet ésser millor que el present. Els mateixos socialistes belgues tenen avui esperit anticomunista. Dic això, perquè és difícil poder respondre del demà. Un tema interessant de les nostres meditacions ha d'ésser de sorprendre, exhibir i valorar amb esperit de veritat, però també amb esperit de valor cristià,

la filiació que existeix entre el socialisme i el comunisme, i obrir les portes al socialisme és deixar-les entreobertes perquè en qualsevol moment faci irrupció el comunisme. Les condescendències i simpaties que fins els homes d'ordre i cristians mostren pels socialistes tenen quelcom d'inconsciència. Dormen, i d'aquest somni pot despertar-los la persecució exterminadora comunista.

Vegi, per exemple, els tractats que acaben de fer, o estan fent, amb el sovietisme rus Anglaterra i Itàlia. Tal volta perquè no són polític no els comprenc. Des del punt de mira de la moral cristiana i de la nostra civilització, em semblen crims contra la societat. El sovietisme declara el seu propòsit decidit d'enfonsar les nacions cristianes en la catàstrofe, i algunes d'aquestes li diuen: "Anem a ésser amics, visquem en relació amistosa, i establim tractats que la garantitzin". Tal volta obtinguin així un mercat per a les seves teles o per als seus carbons; tal volta s'hi facin rics alguns negociants; però, a costa de quins altíssims i sagrats interessos? Sostenen amigablement els que preparen l'enfonsada dels seus pobles o d'altres germans. I això o va contra l'instint de conservació o no és lleial, perquè trenca amb una justa solidaritat. En la vida hi ha coses més respectables, que ennobleixen més, que el tràfec o l'interès econòmic que, demés, pot ésser efímer o inestable.

Es aquest un dels moments en què la seva veu tremola d'emoció, i encara que amb reserves d'exquísida prudència, l'amargor del cor amara de tristesa les seves paraules.

Davant el retrat del Cardenal Mercier

per Albert Besnard

A l'ombra de Jesús clavat en Creu
tant sa figura al Mestre s'agermana
que la rojol brillant de son mantell
sembla brollar de les divines llagues.

Té en una mà la santa pastoral
que fou flagell i caritat alhora;
la ploma que sosté amb la dreta mà
d'indignació i d'amor encara tremola.

Sobre son cap projecta el braç de Crist
tota la pesantor de son martiri
i la tristor del divinal neguit
posa en sa faç un dolorós defici.

I tanta pena diuen els seus ulls
i és tan tràgica i trista sa mirada
que als ulls del Verb s'enterboleix la llum
i hom no sap si s'acliquen o s'apaguen.

En l'inquietud que plana sobre d'ell
s'acosta al Crist per a trobar la força
del gran dolor i la Passió d'un Déu
en el dolor i la passió d'un poble.

JOAQUIM M. DE NADAL

Dades biogràfiques

El gran sacerdot i filòsof que acaba de perdre la humanitat, nasqué a Braine l'Alleud, diòcesi de Malines, el 21 de novembre de 1851. Va estudiar a les Universitats de París i Leipzig; s'ordenà sacerdot el 1874, i completà els estudis a la Universitat de Lovaina.

Fou nomenat aleshores canonge honorari, i el 1886, prelat de S. S.

Seguint les direccions filosòfiques de Lleó XIII, fundà en 1897 l'Institut Superior de Filosofia, nomenat de Lleó XIII, a la mateixa Universitat catòlica de Lovaina.

Fou president d'aquesta Universitat fins al seu nomenament de bisbe de Malines, en 1906; primat de Bèlgica, en 1907. Pius X l'elevà a la porpra cardenalícia. Pertanyia a les Congregacions romanes de "Propaganda fide" i "d'Estudis", a moltes entitats científiques, entre elles, a l'Acadèmia Romana de Sant Tomàs d'Aquino i a l'Acadèmia Reial de Bèlgica; fundà la Societat Filosòfica de Lovaina.

Fou l'admiració de tot el món la seva actitud fervorosa, digna i patriòtica durant la invasió alemanya de 1914. Esperit culte qui culmina en la famosa pastoral que aleshores escriví.

La seva labor científica i filosòfica el colloca entre els més grans pensadors de la seva època.

Ultra l'Institut esmentat, fundà la "Revue Néo-Scholastique".

L'obra de monsenyor Mercier és nombrosíssima.

Donem només una llista de les obres principals del gran sacerdot i gran mestre.

"Logique" (1887); "Critériologie générale ou Théorie générale de la Certitude" (1911); "Ontologie ou Métaphysique générale" (1910); "Psychologie" (1908); "Traité élémentaire de Philosophie" (1912); "Rapport sur les études supérieures de Philosophie" (1891); "Le origines de la psychologie contemporaine" (1897); "Définition philosophique de la vie" (1898); "La psychologie expérimentale et la Philosophie spiritualiste" (1900); "Idéal et illusion" (1903); "La lutte contre l'alcoolisme" (1909) "Retraite pastorale" (1909).

Cal afegir nombrosos assaigs i articles publicats particularment a la "Revue Néo-Scholastique". De totes les seves obres se n'han fet diverses traduccions a totes les llengües europees.

B. O. M. T.

Relliscada lamentable

El Ministeri del Treball publica un *Butlletí Oficial* que ha començat un xic malament.

Amb motiu de la mort d'En Pau Iglesias (a qui Déu hagi ben perdonat), el B. O. M. T. li dedica un article encomiàstic que estimem una relliscada verament lamentable.

Que es donés notícia de la seva mort, es comprèn. Es tracta d'una figura interessant en el camp del treball obrer i cal registrar el fet. Adhuc hi cabria estudiar objectivament, fredament, les conseqüències probables del mateix fet i, si es vol, historiar l'acció del cabdill en el partit socialista i les seves derivacions en l'òrbita de l'obrerisme espanyol.

Però lloar el Pau Iglesias el B. O. M. T., que és com autoritzar oficialment la seva acció socialment demolidora, és cosa que estimem greu i del tot impròpia de semblant publicació.

L'home que, com En Pau Iglesias, en les seves

campanyes de propaganda socialista ha defensat, *coram populo*, el més cru i groller ateisme, i que ha propugnat l'atemptat personal en ocasió memorable, com a mitjà d'acció legítim, no mereix que tot un *Butlletí Oficial del Ministeri del Treball* li faci de pedestal i el presenti a la nació com un gran home.

Bé prou que li presenten els seus!

I no solament els seus, sinó alguns dels que creiem ben nostres han dit del difunt cabdill socialista coses favorables que segurament no sentien...

Es por? Es ganes de fer-se de bones amb un partit que es creu de força? Obeeix això a un pla polític per atreure el partit socialista a la "legalitat"?

Sigui el que es vulgui, està mal fet.

Nosaltres en protestem respectuosament, confiant que ni el B. O. M. T., ni les persones alludides sofriran més relliscades d'aquesta mena. Cal evitar-les.

A. Z.

D'ací i d'allà

El President de la Diputació, senyor Milà i Camps, s'ha enfurismat amb una Agència informativa, de Madrid, perquè ha tramès a Barcelona, segons el dit senyor, una informació completament falsa.

Assegura que ell no va dir a l'Assemblea de Diputacions suara celebrada a Madrid, que el dia més feliç de la seva vida fou aquell que el Govern va dissoldre la Mancomunitat.

No calia que el senyor Milà i Camps desmentís aquesta versió, car tothom sap que ell estimava molt la Mancomunitat.

No cal sinó llegir el document que va lliurar a la premsa en acabar les seves tasques davant la comissió liquidadora.

Es tan gran l'amor que ell i els seus amics professaven a la dissolta Mancomunitat, que ningú no pot creure que fos motiu d'alegria la seva caiguda.

* * *

En una farmàcia hem vist un específic preparat a París, que és una ciutat molt europea, que guareix ràpidament les monomanies.

Si nosaltres tinguéssim amistat amb un senyor que no sap parlar d'altra cosa que del partit socialista, li recomanariem que provés el dit específic.

Potser seria la manera d'aconseguir que ens parlés d'altres coses, que segurament domina millor.

* * *

Tot el món parla del comandant Franco.

Alguns que han intentat fer el mateix raid han caigut a l'aigua.

Val a dir que no tothom serveix per passar tantes hores damunt el mar i arran de núvols.

* * *

Una comissió de cafeters ha demanat al governador que autoritzi el joc del burro fins a les 3 de la matinada, els dissabtes i els diumenges.

Sembla estrany que es nomeni una comissió per a demanar que es deixi fer el burro.

Trobem innecessària aquesta comissió.

Hi ha gent que fa el burro des que es lleva fins que se'n va a dormir.

* * *

El senyor Lerroux ha visitat el cap del Govern per a demanar-li l'indult de tres individus que estan sofrint condemna a un penal per haver comès actes delictius durant els dies vergonyosos de la setmana tràgica,

Ha fet bé el senyor Lerroux d'intercedir a favor dels tres correligionaris, car ell va declarar-se mestre de la *Juventud bàrbara*.

En els moments que eren perseguits els autors de les salvatjades que es varen cometre a Barcelona, "El Progreso", portaveu del partit radical, declarà explícitament que ells no tenien res a veure amb els processats pels successos de la setmana tràgica. Quan el perill passà, "El Progreso" anomenà a aquells dies luctuosos "Semana gloriosa" i digué que eren amics seus els que havien profanat els convents i destruït els temples de Déu.

Ara el senyor Lerroux es recorda dels seus deixebles i demana pietat.

Decididament el senyor Lerroux és molt misericordiós.

* * *

Diuen els diaris de Roma que Mussolini pensa nomenar ambaixadors a amics seus de confiança que figuren afiliats al feixisme, prescindint dels diplomàtics de carrera.

Molt ben fet. Així el feixisme serà una tertúlia d'amics.

També es diu que presentarà al Parlament una llei autoritzant, en cas de necessitat, la confiscació dels béns dels polítics que emigrin a l'estranger.

No es pot negar que Mussolini és un home que totes se les pensa.

Ell vol governar costj el que costi.

No saben veure aquesta mena de polítics, que els homes passen i el poble resta.

* * *

Els comunistes russos que estimen la humanitat, i la llibertat individual de l'individu, que deia un orador avençat, han estat a punt de declarar la guerra als pobles xinesos.

Els consideren il·lícites les guerres, però es reserven el dret de declarar-la quan els convingui. Volen que els homes siguin lliures, però les presons són plenes de ciutadans que no volen acceptar la tirania soviètica.

Combaten la llibertat privada, però criden els capitalistes estrangers perquè estableixin indústries a Rússia.

Per què ha servit, doncs, la revolució russa?

Per empobrir els que eren rics, i per enriquir els que eren pobres.

De fet es troben igualment que abans. Amb la societat dividida en rics i pobres.

* * *

En Gaziell, de les planes estant de "La Vanguardia" ens assabenta que té damunt la taula "volumenes de media Europa, salidos de la prensa".

Ja són llibres!... El senyor Gaziell deu escriure en una pastera.

El que passa

ESPANYA ENDINS

El Marquès de Guadalorce és un home treballador. Després del magne projecte creant noves línees ferroviàries, n'ha fet un altre que també mereix el mateix qualificatiu. Es tracta d'uns circuits de carreteres, que beneficiaran dilatades regions d'Espanya i facilitaran les grans excursions motoristes i el turisme d'altura, demés de les comunicacions entre totes les comarques que els circuits travessaran. El pressupost és naturalment elevat — passa de cinc cents milions de pessetes, — però això dels milions ara no espanta a ningú. Segons diu un economista i financier d'upa, és tan fàcil estampar bitllets i fer-los circular...

Encara que el projecte no passés de tal, cal fer justícia al nou Ministre de Foment pel seu bon cop d'ull i la seva extraordinària laboriositat.

El viatge de l'aviador Franco a l'Argentina, digne d'admiració, sobretot si surt bé com tots desitgem, ha provocat un esclat de meridionalisme que ens posa en ridícul davant tot el món. D'això en té la culpa la "gran premsa d'informació", que ha pres aquest raid interoceànic com a mitjà de propaganda. Una informació discreta hauria evitat als ardis aviadors els tràngols populatxers que han hagut de sofrir dia i nit aquests darrers dies, i hauria fet menys compromesa l'expedició. Ara qualsevol descuit, el més petit incident, la més lleu rectificació (coses tan fàcils i algunes s'han registrat ja), pren proporcions desmesurades i afebleix el prestigi del cap de l'expedició.

Fins se l'ha comparat amb Cristòfol Colomb!

Compadim de veres el senyor Franco. A reveure!

El gran aldarull promogut pels ja famosos Reials Decrets del senyor Calvo Sotelo s'ha apaivagat bon xic. El govern ha obrat amb prudència escoltant pacientment a tothom i fent-se càrrec dels informes, que a propòsit li han tramès les principals entitats del país. Aquestes per llur part han estudiat seriosament i assenyada les dites reials disposicions que, de moment, han quedat poc menys que inaplicables. Com a nova orientació i bons propòsits són dignes d'estudi, però res més.

El govern, atenent els clams en pro de les economies, ha resolt constituir una Comissió respectable que estudiï i proposi les que poden bonament fer-se en els Pressupostos de l'Estat. Aquest és un acord encertat. Ara bé, tindrà pit la Comissió per proposar-les i el Govern per fer-les al seu temps?

El suprem Consell Econòmic ja funciona. Hi ha moments que hom diria que es tracta d'un organisme legislatiu i quasi posa confiança en els seus debats, però com que en realitat no passa d'un òrgan consultiu...

En Primo de Rivera ha tornat a parlar i ha dit coses dignes d'ésser transcrites. Per avui, aquesta:

"Los autores de la reforma (el cop d'Estat del 13 de setembre de 1923) después de dos años de esfuerzos, después de haber puesto apropiados diques a tantos y tantos desbordamientos, de haber remediado tantos males, han dado por estos días el primer paso hacia el restablecimiento de un estado de cosas políticamente normal: han presentado a la aprobación del rey un ministerio civil, en el que figuran profesores ilustres, un magistrado del más alto prestigio, un ingeniero famoso y otros elementos de no menos valor.

"Grande es la labor que espera a estos hombres, y para realizarla con éxito les será preciso mantener, quizá durante toda la duración de su gobierno — la cual, lógicamente, no debe ser inferior a dos o tres años —, el estado excepcional o de derechos restringidos que estableció el Directorio Militar, sin perjuicio, no obstante, de las atenuaciones que cabe esperar de un Gobierno compuesto de hombres civiles."

ESPANYA ENFORA

La mort del Cardenal Mercier absorbeix avui dia l'interès de la crònica hebdomadària, però com que dediquem a aquesta gran figura social que acaba de desaparèixer quasi tot aquest número, no fem cap comentari. Déu el tingui en la seva santa glòria!

Altrament les dues crisis de les quals parlàvem en el darrer número continuen en peu.

El gabinet francès està amb l'aigua a coll perquè el *cartel*, junt amb els comunistes, combaten aferrissadament els projectes fiscals de Doumer a qui sosté airoso i noblement M. Briand. Si aquest perd la batalla que aquests dies s'està lliurant a la Cambra francesa amb universal expectació, la política francesa es trobarà en un carreró sense sortida. Ja es parla de prescindir de les Cambres, convertint-se el Ministeri en un Govern de Negocis per a endegar els conflictes fiscals i financers i treure a port la nau política.

A Alemanya comença de parlar-se de la dictadura, encara que apreciant-la com una definitiva calamitat. El nou ministeri, tan laboriosament conjuminat sota la natural pressió d'Hindenburg, no compta amb majoria al Reichstag, i viu per compassió d'uns i por dels altres.

El fracàs del règim parlamentari, com es veu, és general i complet, però la dictadura no és cap solució, sinó una interinitat per preparar-la. Però algú ha dit, amb profund sentit polític i perfecte coneixement de la història, que totes les dictadures tenen bona entrada i mala sortida...

Per breus hores hem estat abocats a un nou conflicte mundial a causa d'un petit incident sorgit entre Xina i Rússia. Aquesta s'ha imposat brutalment i Xina ha tingut la bona pensada d'ajupir-se. No ha arribat el seu temps encara.

El Japó i els Estats Units, en els moments àlgids del ràpid conflicte, esguardaren les esquadres llurs i... les dels altres.

La pau de Locarno no és pas la pau de Déu, la pau que es busca.

J.

Noticiari

ESPANYA

En publicar en l'últim número de CATALUNYA SOCIAL, els noms dels senyors que formen la nova Junta Nacional de Premsa Catòlica, aparegué equivocat el nom del Comte de Casal, errada que ens apremem a rectificar.

—El passat dimecres, dia 27, tingué lloc, en el Saló d'Actes de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, l'entrega dels premis atorgats en el recent concurs de Cartells Simbòlics de l'Obra dels Homenatges a la Vellesa. L'acte resultà molt simpàtic.

Ara i fins el dia 14 de febrer, podrà ésser visitada en l'esmentat Saló d'Actes de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, de 10 a 12 del matí, tots els dies, excepte el dia 2 de febrer, l'exposició dels Cartells que han concorregut al Concurs.

—La Direcció general de Seguretat ha manifestat que té donades ordres perquè amb tot rigor es procedeixi pels agents de l'autoritat a formular les oportunes denúncies i incautacions de les publicacions de caràcter pornogràfic o immoral, afegint-hi que les dites ordres es compleixen de tal manera que solament pel que es refereix a Madrid, durant el segon semestre de l'últim any, han estat trameses al fiscal perquè s'imposin les sancions que es considerin pertinents, 5,911 exemplars, i s'imposaren 82 multes.

Perdoni's el Director general de Seguretat que li diguem que a Barcelona, quan la recollida dels exemplars de publicacions pornogràfiques vagi seriosament, necessitarà un camió recollector d'escombraries per a recollir "exemplars". I tan exemplars!

—L'Institut Nacional de Previsió ha publicat un interessant índex del seu balanç tècnic quinquenal, pel qual es ve en coneixement de la capacitat tècnica i de treball que té la Comissió constituïda per a promoure l'obra que porta a cap l'I. N. P. amb molt d'encert sota tots conceptes.

—Durant l'any 1925, han estat distribuïts pels carters d'aquesta capital 377.328 girs postals per un valor de 23.820.554'07 pessetes. En relació amb l'any 1924, s'han distribuït 48.666 girs més, que importen 816.434'74 pessetes.

El mes que ha estat distribuïda més quantitat, és el de desembre, amb 2.465.535'55 pessetes, i el que menys, el de maig, amb 956.215'59 pessetes.

Avui dia els Girs Postals per al pagament de subscripcions ja els usa tota classe de persones, per tal com són còmodes i econòmics. Cal saber-ho.

—L'Assemblea d'Estudiants Catòlics que ha tingut lloc a Pamplona amb un èxit remarcable, és una nova fita de la marxa ascensional de les organitzacions escolars catòliques, que tantes d'esperances susciten en el nostre camp.

—Sobre les idees i organització del Comunisme a Europa ha donat el nostre company en la premsa don Àngel Herrera una notable conferència a València, que ha cridat l'atenció. El Comunisme creix, és un perill cada dia major, i cal combatre'l afavorint els valors religiosos i morals que s'hi oposen. Aquestes són les conclusions cabdals de la conferència.

ESTRANGER

El nou govern grec ha prohibit a les dones l'ús de les faldilles curtes, i ha encarregat la inspecció a un cos de policia femenina.

Fins els bojos fan bitlles.

—Segons comunica al ministeri d'Estat el ministre plenipotenciari d'Espanya a Berna, després d'haver estat aprovat per les Cambres federals suïsses en llur reunió de la tardor passada, la Llei de la Confederació suïssa relativa a la repressió del tràfic de dones i nois i a la circulació i tràfic de publicacions obscenes, ha disposat el Consell federal que entri en vigor amb data primer de febrer de 1926.

Per virtut de la llei esmentada es posen en execució a Suïssa el Conveni internacional de 4 de maig de 1910, el de 3 de setembre de 1921, i el de 12 de setembre de 1923, relatiu a les matèries esmentades.

—A Bèlgica ha fracassat la vaga de metallúrgics a la conca de Charleroi. Els obrers han entrat a les fàbriques desoïnt les ordres de la Unió de Treballadors. Amb tal motiu, es van promoure forts aldarulls, però la policia va fer respectar la llibertat del treball.

—Importants entitats catòliques socials de França s'uneixen, depasant antigues rivalitats, per tal de fer més vigorosa i ben orientada la comú acció de salvament social.

El condol d'"Acció Popular"

Ha estat tramès el següent telegrama:

Archevêché Malines:

Acció Popular de Barcelone, douloureusement contristée trépas illustre savant et patriote religieux son Eminence le Cardinal Mercier, envoie ses sincères condoléances.

ALBÓ, Président.

NO POT MANCAR A CAP CASA

LA PARAULA CRISTIANA

Revista mensual: 100 pàgs. de text

Estudis i comentaris religiosos i morals de les més prestigioses firmes nacionals i estrangeres.

Ciència - Art - Literatura - Cròniques internacionals.

Subscripció: Un any, 25 ptes.

Mig any, 15 ptes.

Número solt, 2'50 ptes.

Administració: C. dels Àngels, 22 i 24
BARCELONA

Publicacions d' "Acció Popular"

Tratado Elemental de Sociología Cristiana

pel

DR. JOSEP M. LLOVERA

Canonge, Professor a la Càtedra d'Apolo-
gètica Cristiana d'"Acció Popular"

5.ª EDICIÓ, REVISADA

PREU: 7 ptes. rústega.
9 " enquadernada.

Saludada a la seva aparició per l'«Osservatore
Romano» amb la més bella i laudabilíssima nota
comentari.

Preus especials per als senyors Subscriptors de
CATALUNYA SOCIAL

D'IMMINENT PUBLICACIÓ

La Bíblia en Català

Comentada i traduïda dels textos originals
pels

MONJOS DE MONTSERRAT

L'obra constarà d'una vintena de volums
en quart de 400 pàgines. Apareixeran
dos volums a l'any.

Preus de cada volum

Paper japó	200 ptes.
Paper fil	60 »
Paper verjurat (amb relligadura)	30 »
Abans del dia 1 de març 1926,	25 »

Prospectes i subscripcions: MONESTIR DE MONTSERRAT

Acadèmia Cots

Arcs, 10. - BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Direcció general: Carrer Arcs, 10 (Places Santa Anna i Nova)

Telèfon 5041 A. - Apartat 782

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Meca-
nografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis
comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLÀNTICA

Línia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Havana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Línia de Buenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New-York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Havana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Havana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curaçao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canàries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals a Companyia dona allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

Obres de

J. Civera i Sormani

Acaba de publicar-se

LES ABELLES DEL JARDÍ DE LA REINA

I ALTRES CONTES

PREU: 4 pessetes

Aquesta setmana es posarà a la venda

**SOTA ELS ULLS CLARS
DE MADONA POBRESA**

(NOVEL·LA)

PREU: 4 pessetes

De venda en totes les llibreries

Dipòsit: **LLIBRERIA SUBIRANA**

Els subscriptors que desitgin adquirir alguna d'aquestes obres, trametent per Gir postal el seu import, les rebran sense augment de preu.

R. Rucabado

Compendi d'educació civil .	Preu, 3'50
La defensa de la família . .	» 0'50
El Sindicat i el Casino . .	» 0'50
Socialisme espiritual . . .	» 1
En Balmes i el problema de l'associació obrera . . .	» 1
Contra el joc i el pacte amb el joc	» 3'50
Angoixes socials	» 3'50
Entorn del Sindicalisme . .	» 4

DE VENDA

en les principals llibreries i quioscos i en
l'Administració de CATALUNYA SOCIAL

FRANQUEO CONCERTADO